

Minister

Directie

_____

Contactpersoon

_____

Datum

15 juni 2021

Onze referentie

2021-000098336

nota

Kader experimenteerwetgeving zelfstandigen en
pensioenopbouw

Akkoord SG/DG

1. Status nota

Ter beslissing

2. Aanleiding

Op 10 juni jl. heeft overleg plaatsgevonden met de werkgroep zzp-experimenten (sector, vakbonden, zzp-organisaties) over het voorgestelde verruimde kader voor de experimenten n.a.v. de reacties op de internetconsultatie van de Wet toekomst pensioenen. De uitkomst van het overleg is dat pensioenfondsen geen experimenten zullen willen opzetten binnen het voorgestelde kader. Verbond van Verzekeraars zit ook in de werkgroep. Zij houden de mogelijkheid open dat verzekeraars en ppi's wel een experiment opzetten. In deze nota lichten wij dit nader toe en stellen we de vervolgstappen voor.

3. Beslispunten/advies/beslistermijn

1. Bent u akkoord bent met het bijgestelde kader voor de experimenten? Op drie punten hebben we het kader verruimd ten opzichte van de consultatieversie, nl. manier van aansluiten, gegevensgebruik en fiscaliteit. Deze lichten we hieronder toe. Het voorgestelde kader wordt in de toelichting bij de wettekst vastgelegd en worden later bij amvb geregeld.
2. Bent u akkoord bent met het doorzetten van de voorgenomen experimenteerwetgeving als onderdeel van het wetsvoorstel toekomst pensioenen zonder de openstaande wensen van partijen over te nemen?
  - Wij adviseren u de voorgenomen wetgeving toch door te zetten en mee te laten lopen in het wetsvoorstel toekomst pensioenen.
  - Als we dit niet doen, en de experimenteerwetgeving schrappen uit het wetsvoorstel toekomst pensioenen, worden andere onderdelen van het pensioenakkoord mogelijk opnieuw ter discussie gesteld. Dit willen we voorkomen. (De experimenten volgt niet direct uit het pensioenakkoord, maar het wordt wel als zodanig ervaren door de akkoordpartijen.)
  - Daarbij is het ook nog mogelijk dat partijen die nu zeggen niet te gaan experimenteren dat uiteindelijk alsnog gaan doen, als blijkt dat er echt niet meer ruimte is. Bovendien biedt het kader mogelijk wel ruimte voor andere pensioenfondsen.
  - Hieronder lichten we toe waarom we niet tegemoet kunnen komen aan de wensen van de pensioenfondsen. Deze wensen zijn niet verenigbaar met de

uitgangspunten van de tweede pijler (pensioenbestemming, solidariteit, taakafbakening). Dit zal ook duidelijk worden toegelicht in de MvT bij de experimenteerbepaling. Deze verantwoording zal dus ook met de Kamer worden gedeeld.

Directie

Datum

15 juni 2021

Onze referentie

2021-0000098336

Kernpunten

Ad 1) toelichting op voorgestelde aanpassingen aan de experimenteerwetgeving.

i. Aansluiten op initiatief zelfstandigen én op initiatief pensioenuitvoerder

- We willen regelen dat naast vrijwillige aansluiting via een opt in (initiatief zelfstandige) ook 'automatische aanschrijving' door de pensioenuitvoerder mogelijk wordt (initiatief pensioenuitvoerder).
- Bij automatisch aanschrijven kan het pensioenfonds degenen die als zelfstandige actief zijn binnen de werkingssfeer van het fonds en voorheen als werknemer aangesloten waren (slapers), actief een aanbieding doen om wederom pensioen te sparen bij het fonds. Hiervoor is een wettelijke grondslag nodig die regelt dat gegevens daarvoor benut kunnen worden (zie verder bij ii).
- Om strijdigheid met onder meer het (Europees) mededingingsrecht te voorkomen wordt voorgesteld aan automatische aanschrijving voorwaarden te verbinden: altijd sectorbinding van zelfstandigen bij pensioenfonds; er is altijd een actieve handeling van de zelfstandige nodig (bv. eerste premiebetaling); zelfstandigen(organisaties) dienen betrokken te zijn bij de experimenten.

ii. Gegevens

- Voor experimenten met automatische aanschrijving is het nodig dat fondsen de contactgegevens van slapers kunnen benutten om hen aan te schrijven.
- Onze inzet is om een wettelijke grondslag te maken voor dit gegevensgebruik (zonder zou gebruik van deze gegevens strijdig zijn met de AVG). Op dit moment wordt bezien of tot de vereiste onderbouwing gekomen kan worden.

iii. Fiscaliteit

- Onze inzet is om in samenwerking met Financiën te regelen dat de grondslag voor de fiscale facilitering van de premie-inleg het inkomen van het jaar t-1 wordt, in plaats van t-3 zoals was voorgesteld in de consultatieversie. (T-3 sluit aan bij hoe de omkeerregel nu geldt voor zelfstandigen die deelnemen aan een tweede pijler pensioenregeling.)
- T-3 wordt door de pensioenfondsen onwenselijk geacht omdat door de coronalockdown veel ondernemers (substantieel) minder omzet hebben. Met het oog op de inwerkingtreding van de experimenteerwetgeving (2023) kunnen sommige zelfstandigen bij de start van de experimenten hierdoor beperkt pensioenpremie inleggen.

Ad 2) Wensen waar wij niet aan tegemoet kunnen komen.

De voorstellen die wij doen (zie hierboven) komen niet aan alle wensen van de pensioenfondsen tegemoet. Er zijn drie knelpunten waarvan pensioenfondsen zeggen dat die er nu voor zorgen dat zij niet gaan experimenteren. Deze punten lichten wij hieronder toe.

i. Mogelijkheid om tot 1 jaar na premiebetaling, inleg op te nemen

- Dit punt is eerder aan u voorgelegd in de nota van 29 oktober 2020. U bent toen akkoord gegaan met ons advies 'tussentijdse opname' niet mogelijk te maken.
- Verschillende van de experimentvoorstellen vragen ruimte om tussentijdse opname van (een deel van) de premie-inleg mogelijk te maken. Dit vinden wij

beleidsmatig onwenselijk en juridisch is het op basis van de huidige wet- en regelgeving niet houdbaar:

- Ons uitgangspunt is dat pensioen gespaard wordt voor de oudedag, zoals dat ook voor werknemers geldt. Tussentijdse afkoop is zeer beperkt mogelijk, om op deze wijze de oudedagsbestemming veilig te stellen. In pensioenakkoord is enkel afgesproken dit op pensioendatum mogelijk te maken voor een deel van het pensioen.
- Juridisch is het voorstel niet houdbaar. Faciliteren van tussentijdse opname betekent dat pensioeninleg voor 1 jaar door het pensioenfonds wordt 'aangehouden'. In dat jaar is opname mogelijk. Daardoor heeft pensioen dus op het moment van inleg niet per se de pensioenbestemming. Zodra premie niet per definitie een pensioenverplichting heeft, kan het beheer hiervan niet gezien worden als een taak van een pensioenfonds.
- Om zelfstandigen alsnog flexibiliteit te bieden, zal in amvb geregeld worden dat (a) de premie-inleg voor zelfstandigen op een ander niveau vast te stellen is dan die van werknemers; en (b) zelfstandigen de ruimte hebben om de hoogte van de premie-inleg meermaals per jaar te wijzigen.

ii. Gegevens

- Partijen hebben verzocht gegevens op het niveau van het BSN uit te wisselen tussen pensioenfondsen en Kamer van Koophandel, om zo gewezen deelnemers met aanspraken ('slapers') te identificeren die als zelfstandige actief zijn binnen de werkingssfeer van het pensioenfonds.
- Dit punt is eerder aan u voorgelegd in de nota van 29 oktober 2020. U bent toen akkoord gegaan met ons advies uitwisseling op BSN-niveau niet mogelijk te maken.
- Voor uitwisseling van het BSN tussen pensioenfondsen en Kamer van Koophandel is namelijk een wettelijke grondslag nodig. Een dragende motivering daarvoor kan onvoldoende worden aangetoond, onder andere omdat inzage in (o.a. NAW-) gegevens nu al mogelijk is waarmee dus hetzelfde doel kan worden gerealiseerd.

iii. Fiscaliteit

- Zoals hierboven is benoemd, is onze inzet om t-1 als grondslag te nemen en niet t-3.
- Fondsen stellen zich op het standpunt dat het doorgeven van inkomensgegevens in zichzelf al een 'drempel' is voor zelfstandigen om deel te nemen. Zij vinden dit daarom ongewenst.
- Zij stellen voor om voor de experimenten te werken met een forfaitair vrijgesteld bedrag, in plaats van premieruimte gerelateerd aan het gerealiseerde inkomen.
- Naar oordeel van Financiën is een dergelijke forfait uitvoeringstechnisch niet te realiseren, en ook beleidsmatig onwenselijk.
  - Een forfait kan leiden tot ongelijke behandeling tussen zelfstandigen die deelnemen aan het experiment en andere zelfstandigen die 'regulier' pensioensparen in de tweede of derde pijler.
  - Een forfait kan leiden tot fiscale bovenmatigheid (al is de verwachting dat zelfstandigen niet snel te veel willen inleggen).
  - Pensioenopbouw zonder koppeling aan het inkomen staat haaks op hoe pensioenopbouw momenteel fiscaal wordt gefaciliteerd. Door te kiezen voor een forfait wordt in fiscale zin een extra pensioenpijler gecreëerd voor zelfstandigen, waarbij in het pensioenakkoord juist is afgesproken te streven naar een meer arbeidsvormneutraal pensioenkader.

Directie

Datum

15 juni 2021

Onze referentie

2021-0000098336